

Opinia Komitetu Regionów „Zarządzanie i partnerstwo w dziedzinie polityki regionalnej na szczeblu krajowym i regionalnym oraz na szczeblu projektów”

(2008/C 325/09)

KOMITET REGIONÓW

- Domaga się, aby w odniesieniu do partnerstwa nie zaliczać władz lokalnych i regionalnych do tej samej kategorii, co organizacji społeczeństwa obywatelskiego i partnerów społecznych, ponieważ władze lokalne i regionalne to organy pochodzące z wyboru, odpowiadające bezpośrednio przed obywatelami UE.
- Zwraca uwagę, że brak ogólnoeuropejskiej metodologii wprowadzania w życie partnerstwa przy przygotowywaniu, realizacji, monitorowaniu i ocenie dokumentów programowych i dotyczących planowania w zakresie rozwoju terytorialnego uniemożliwia sprawdzenie, czy w procesie tym faktycznie zastosowano zasadę partnerstwa a nie tylko wspomniano o niej pro forma oraz jakie to przyniosło efekty.
- Zaleca, by Parlament Europejski i Komisja Europejska oceniły możliwości wykorzystania potencjału władz krajowych lub regionalnych do monitorowania wdrażania programów operacyjnych i wydatkowania w ramach funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności, w celu weryfikowania poniesionych kosztów i osiągniętych wyników.
- Wyraża przekonanie, że Komitet Regionów powinien odgrywać większą rolę w przygotowaniu, wdrażaniu i monitorowaniu strategii politycznych UE poprzez czynne zaangażowanie członków Komitetu w dialog na szczeblu lokalnym i regionalnym.
- Będzie inicjować i realizować inicjatywy mające na celu rozpowszechnianie najlepszych praktyk w zakresie wykorzystywania partnerstw do ustalania priorytetów politycznych w państwach członkowskich.

Sprawozdawca: Władimir KISIOV (BG/PPE), członek rady miejskiej Sofii

ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

Ogólne uwagi na temat partnerstwa i zarządzania w dziedzinie polityki regionalnej na szczeblu krajowym i regionalnym oraz na szczeblu projektów

1. W pełni popiera inicjatywę, by podczas przygotowania i realizacji dokumentów programowych i dotyczących planowania w dziedzinie rozwoju terytorialnego, zbadać i przeanalizować rolę partnerstwa i zarządzania w dziedzinie polityki regionalnej na szczeblu krajowym i regionalnym oraz na szczeblu projektów.

2. Z zadowoleniem przyjmuje wysiłki państw członkowskich oraz władz regionalnych i lokalnych zmierzające do ustanowienia i systematycznego wprowadzania w życie partnerstw między instytucjami państwowymi lub regionalnymi i lokalnymi a przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego, partnerami społecznymi i biznesem w procesie przygotowywania dokumentów dotyczących planowania w zakresie opracowania i wdrażania polityki planowania i rozwoju regionalnego.

3. Ze szczególnym zadowoleniem przyjmuje fakt, że w państwach członkowskich rządy podejmują starania, by wspierać dialog z władzami lokalnymi i regionalnymi zmierzający do określenia celów, priorytetów, zasobów oraz sposobu realizacji działań w zakresie rozwoju terytorialnego w ramach europejskich i krajowych strategii politycznych.

4. Podkreśla istotną rolę miast i regionów w przygotowaniu dokumentów strategicznych, wdrażaniu programów oraz monitorowaniu i wdrażaniu strategii politycznych UE.

5. Domaga się, aby w odniesieniu do partnerstwa nie zaliczać ciągle władz lokalnych i regionalnych do tej samej kategorii, co organizacji społeczeństwa obywatelskiego i partnerów społecznych, ponieważ władze lokalne i regionalne to organy pochodzące z wyboru, odpowiadające bezpośrednio przed obywatelami UE. Partnerstwo między krajowymi organami państw członkowskich, organami europejskimi a władzami lokalnymi i regionalnymi odbywa się zatem się na innym poziomie jakościowym niż pozostałe formy partnerstwa. Władze lokalne i regionalne, wybrane przez obywateli i wykonujące powierzone im zadania z zakresu administracji państwowej, powinny być wyraźnie wymieniane jako takie w ogólnych rozporządzeniach i dokumentach.

6. Jest przekonany, że zasady dobrego zarządzania na szczeblu lokalnym i regionalnym mogą zostać wprowadzone w życie dzięki większemu zaangażowaniu przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego oraz partnerów społecznych i gospodarczych.

Główne elementy zarządzania w ramach polityki strukturalnej

7. Popiera kompleksowe uwzględnienie kwestii zarządzania polityką strukturalną w ramach wieloszczeblowego systemu Unii Europejskiej.

8. Za niezbędne dla dobrego zarządzania w ramach polityki regionalnej uważa zintegrowane stosowanie instrumentów polityki, aktywny udział wszystkich zainteresowanych podmiotów, wyraźne ukierunkowanie na sprawne i skuteczne realizowanie polityki, a także opieranie się na poziomej i pionowej integracji różnych instrumentów, zapewniającej wymierne rezultaty.

9. Wyraża uznanie dla roli europejskiej polityki strukturalnej jako skutecznego instrumentu towarzyszącego procesom decentralizacji administracyjnej w różnych krajach europejskich w kształtowaniu opartych na planowaniu i wskaźnikach procesów zarządzania, które w istotny sposób przyczyniły się do usprawnienia inicjatyw publicznych na szczeblu lokalnym i regionalnym.

10. Dostrzega w dotychczasowym modelu zarządzania polityką strukturalną dobrą podstawę jej ukierunkowania na przyszłość.

11. Zwraca uwagę, że brak ogólnoeuropejskiej metodologii wprowadzania w życie partnerstwa przy przygotowywaniu, realizacji, monitorowaniu i ocenie dokumentów programowych i dotyczących planowania w zakresie rozwoju terytorialnego uniemożliwia sprawdzenie, czy w procesie tym faktycznie zastosowano zasadę partnerstwa, a nie tylko wspomniano o niej pro forma oraz jakie to przyniosło efekty.

Polityczne aspekty partnerstwa w zakresie zarządzania polityką regionalną

12. Uważa, że sukcesem jest wzmocnienie partnerstwa na rzecz bardziej zrównoważonej polityki spójności oraz ściślejszej pionowej i poziomej integracji w zakresie zarządzania i partnerstwa na szczeblu krajowym, lokalnym i regionalnym.

13. Postrzega jako sukces demokracji fakt, że władze w nowych państwach członkowskich kierowały się zasadami dobrego zarządzania w procesie opracowywania i wdrażania dokumentów programowych.

14. Wzywa władze krajowe i regionalne oraz organy administracji do opracowania i przyjęcia metodologii wprowadzania w życie partnerstwa w polityce regionalnej w odniesieniu do dokumentów programowych i dotyczących planowania, która jasno określałaby sposób i minimalny zakres wprowadzania partnerstwa na wszystkich etapach tzn. na etapie przygotowywania, realizacji, monitorowania i oceny. Należy przy tym uwzględnić dwa jakościowo różne poziomy partnerstwa:

- organy pochodzące z wyboru odpowiadające bezpośrednio przed obywatelami UE tzn. władze lokalne i regionalne;
- partnerzy społeczni i gospodarczy oraz społeczeństwo obywatelskie.

Partnerzy, których należy zaangażować, różnią się pod względem kompetencji, specjalistycznej wiedzy i możliwości oraz wkładu, jaki mogą wnieść. Metodologia ta powinna także wziąć pod uwagę różny stopień decentralizacji w poszczególnych państwach członkowskich oraz to, czy ich władze lokalne i regionalne są instytucjami zarządzającymi w niektórych programach operacyjnych.

15. Uważa, że dzięki swoim sprawdzonym rozwiązaniom stare państwa członkowskie UE, szczególnie te o wysokim stopniu decentralizacji, wniosły istotny wkład w udoskonalenie systemu zarządzania i partnerstwa w dziedzinie polityki regionalnej na szczeblu krajowym, lokalnym i regionalnym oraz na szczeblu projektów oraz że mogą dostarczyć przykładów najlepszych praktyk dla innych krajów.

16. Jest zdania, że włączenie sieci partnerów w proces opracowywania i wdrażania strategii rozwoju regionalnego oferuje różnym podmiotom i uczestnikom znaczne możliwości wyrażania swoich interesów i zwiększa zaufanie ludzi do władz publicznych. Trzeba jednak zapewnić, by ci partnerzy, którzy posiadają właściwe kompetencje do działania, specjalistyczną wiedzę i odpowiednie możliwości oraz których udział będzie prawdziwym wkładem, posiadali także wystarczające zabezpieczenie finansowe pozwalające na aktywny udział w działaniach. To zabezpieczenie finansowe mogłoby być elementem pomocy technicznej i powinno obejmować także koszty opracowywania dobrze uzasadnionych analiz i badań na szczeblu europejskim, krajowym i lokalnym.

17. Wzywa Komisję Europejską, aby — jako, że nie zostało to uwzględnione w szeregu programów operacyjnych — umożliwiła i poparła korzystanie ze środków pomocy technicznej w ramach obecnego okresu programowania przez władze lokalne i regionalne, ich stowarzyszenia krajowe i ponadnarodowe oraz innych właściwych partnerów z myślą o opracowywaniu na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim badań i analiz, których celem byłoby określenie potrzeb i priorytetów dla nowej polityki spójności.

18. Jest przekonany, że na wszystkich etapach (przygotowanie, wdrażanie, monitorowanie i ocena) kształtowania polityki UE w dziedzinie rozwoju lokalnego i regionalnego coraz większe znaczenia wzmocnienie partnerstwa i zarządzania na szczeblu projektów.

19. Uważa, że w strategii komunikacji UE należy przyznawać coraz istotniejszą rolę zarządzaniu i partnerstwu w przygotowaniu, wdrażaniu, monitorowaniu i ocenie europejskiej polityki rozwoju terytorialnego.

20. Wnosi, by Parlament Europejski i Komisja Europejska w szerszym zakresie przy opracowywaniu strategii politycznych UE opierały się w szerszym zakresie na partnerstwie i zarządzaniu oraz otwartej metodzie koordynacji, tak aby zaangażować maksymalną liczbę uczestników, a zwłaszcza władze lokalne i regionalne, jako szczebel władz, na którym zazwyczaj realizowana jest znaczna część strategii wspólnotowych. W związku z tym wzywa Komisję, by dążyła do wyznaczania jako organa zarządzające programami operacyjnymi zainteresowanych władz regionalnych i lokalnych, które wykazują się odpowiednimi kompetencjami dla zarządzania europejskimi programami rozwoju regionalnego.

21. Uważa, że w procesie przygotowywania krajowych, lokalnych i regionalnych strategii oraz dokumentów dotyczących planowania należy powiązać ze sobą zagadnienia zarządzania i partnerstwa na szczeblu krajowym i regionalnym oraz rozwa-

żania i inicjatywy dotyczące wyzwań w takich dziedzinach, jak na przykład zmiany klimatyczne, transport miejski, rozwój nauk przyrodniczych i biotechnologii, badania i innowacje w UE i innych regionach.

Wspieranie partnerstwa w dziedzinie zarządzania

22. Uważa, że w odniesieniu do opracowywania nowej polityki spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej przede wszystkim dla regionów o poważnych i trwałych niekorzystnych warunkach naturalnych lub demograficznych decydujące znaczenie będzie miało zapewnienie, aby przede wszystkim władze lokalne i regionalne oraz ich stowarzyszenia krajowe i ponadnarodowe, ale także partnerzy społeczni i gospodarczy oraz społeczeństwo obywatelskie, na możliwie wczesnym etapie włączyli się do formułowania krajowego stanowiska, określania priorytetów i przygotowywania dokumentów oraz aby ich zdanie zostało należycie wzięte pod uwagę.

23. Uważa za właściwe, by kontynuować gruntowne analizowanie praktyk i doświadczeń państw członkowskich dotyczących partnerstw przy ustalaniu priorytetów rozwoju lokalnego, regionalnego, krajowego i ponadnarodowego. Analizy te będą sprzyjały wdrożeniu prostszych i bardziej skutecznych form komunikacji między partnerami na szczeblu lokalnym i regionalnym.

24. Uważa, że z uwagi na różny stopień decentralizacji poszczególnych państw członkowskich, istnieją także różnice, jeśli chodzi o przebieg procesu konsultacji i prowadzenie zarządzania na szczeblu projektów.

25. Uznaje za konieczne, by na następny okres planowania podmioty zaangażowane w zarządzanie i partnerstwo na szczeblu lokalnym i regionalnym w państwach członkowskich zapoznały się ze sprawdzonymi i skutecznymi metodami konsultacji z partnerami i społeczeństwem obywatelskim; w tym celu można wykorzystać m.in. podręczniki dobrych praktyk, partnerstwa publiczno-prywatne i współpracę z partnerami ze społeczeństwa obywatelskiego w zakresie koordynacji przy planowaniu przyszłego rozwoju na szczeblu lokalnym i regionalnym.

26. Zgodnie z celem strategii lizbońskiej dotyczącym rozwoju gospodarki opartej na wiedzy, zaleca ukierunkowane środki działania, których celem byłoby włączenie wyższych uczelni, instytutów badawczych, instytucji naukowych i ośrodków technologicznych w przygotowanie krajowego stanowiska i dokumentów na nowy okres programowania, nie tylko na szczeblu krajowym, lecz także lokalnym i regionalnym.

27. Uważa, że w ramach ogólnych wysiłków zmierzających do zwiększania możliwości administracyjnych, priorytetem musi być pilne wprowadzenie ukierunkowanych środków zmierzających do tego, by na jak najwcześniejszym etapie włączyć młodych ludzi w przygotowywanie, omawianie i planowanie strategii rozwoju terytorialnego. Miałoby to głębokie i długotrwałe skutki dla procesu wdrażania polityki UE oraz zachęcałoby młodzież do odgrywania czynnej roli w życiu obywatelskim.

28. Jest zdania, że należy w coraz większym stopniu wykorzystywać czynne partnerstwo (z inicjatywy władz lokalnych i regionalnych, a także organizacji pozarządowych) w procesie zarządzania. W tym celu państwa członkowskie powinny podjąć odpowiednie działania dostosowane do warunków krajowych, żeby zachęcić stowarzyszenia partnerów do samoorganizowania się w celu zwiększenia zaangażowania, odpowiedzialności i zainteresowania podmiotów społeczeństwa obywatelskiego.

29. Zaleca, by PE i Komisja Europejska oceniły możliwości wykorzystania potencjału władz krajowych lub regionalnych do monitorowania wdrażania programów operacyjnych i wydatkowania w ramach funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności, w celu weryfikowania poniesionych kosztów i osiągniętych wyników. Przyczyniłoby się to zarówno do uproszczenia procedur, jak i do zmniejszenia ich kosztu.

30. Jest zdania, że należy rozwinąć instytucjonalne instrumenty służące ułatwianiu zastosowania podejść horyzontalnych i wertykalnych. Instrumenty te mogą obejmować platformy, regionalne zarządzanie strategiami politycznymi i rozmowy okrągłego stołu, które ułatwiają komunikację w ramach sieci branżowych na szczeblu politycznym i administracyjnym.

31. Uważa, iż należy uwzględnić, a jednocześnie zwiększyć, rolę odgrywaną przez Europejskie Ugrupowania Współpracy Terytorialnej w prowadzeniu polityki regionalnej. Ta nowa struktura, poza tym, że jest instrumentem zarządzania funduszami wspólnotowymi, odgrywa przede wszystkim rolę narzędzia horyzontalnego współuczestnictwa w służbie społeczeństwa obywatelskiego w regionach ze sobą sąsiadujących.

32. Uważa, że przy ocenie partnerstw w dziedzinie zarządzania i przy planowaniu rozwoju lokalnego i regionalnego należy w coraz większym stopniu skupiać się raczej na wskaźnikach jakościowych niż na ilościowych. Istotne jest zatem, by partnerzy władz centralnych, regionalnych i lokalnych w procesie zarządzania nie byli oceniani w identyczny sposób, lecz by byli podzieleni na kategorie zgodnie z ich zdolnościami i potencjalnym wkładem.

33. Biorąc pod uwagę trudności polityków regionalnych z zapewnieniem sobie publicznego poparcia, uważa, że na różnych szczeblach politycznych należy pilnie utworzyć niezbędne punkty kontaktu z poszczególnymi obszarami sektorowymi.

34. Jednym z głównych zadań władz lokalnych, regionalnych i centralnych powinno być wzmacnianie potencjału administracyjnego i dokonywanie w nim ciągłych ulepszeń. Roczne oceny potencjału administracyjnego powinny stanowić — zamiast czystej formalności — analizę osiągnięć, którą następnie należa-

łoby publikować i która służyłaby za podstawę rozwijania potencjału administracyjnego w przyszłości.

Rola Komitetu Regionów

35. Wyraża przekonanie, że Komitet Regionów powinien odgrywać większą rolę w przygotowaniu, wdrażaniu i monitorowaniu strategii politycznych UE poprzez czynne zaangażowanie członków Komitetu — jako reprezentantów interesów władz lokalnych i regionalnych — w dialog z obywatelami i organizacjami pozarządowymi na szczeblu lokalnym i regionalnym. To istotny warunek udanego planowania rozwoju terytorialnego oraz budowania i powiększania zdolności administracyjnych i komunikacyjnych na szczeblu lokalnym i regionalnym, dzięki czemu można rozwiązać problem deficytu administracyjnego, o którym często wspomina się w dokumentach UE jako przeszkoda w rozwoju.

36. Będzie sporządzać coroczne zalecenia dotyczące udoskonalenia partnerstwa na szczeblu lokalnym i regionalnym, które zostaną uwzględnione jako integralna część w corocznych dyskusjach prowadzonych na wysokim szczeblu.

37. Poprzez inicjatywy państw członkowskich, Parlamentu Europejskiego i Komisji Europejskiej zmierzające do rozwoju partnerstwa z władzami lokalnymi i regionalnymi, nie tylko w fazie monitorowania procesu wdrażania strategii politycznych, lecz również — co ważniejsze — w fazie ich opracowywania.

38. Uważa, że partnerstwa z organizacjami pozarządowymi i pracodawcami na niższych szczeblach władz powinny być popierane, promowane i rozwijane za pomocą różnych inicjatyw, szczególnie w fazie planowania działań i wdrażania konkretnych środków.

39. Będzie inicjować i realizować inicjatywy mające na celu rozpowszechnianie najlepszych praktyk w zakresie wykorzystywania partnerstw do ustalania priorytetów polityki lokalnej, regionalnej, krajowej i ponadnarodowej w państwach członkowskich. Władze lokalne powinny uczestniczyć w działaniach komunikacyjnych, jako że z racji swego usytuowania mogą one najlepiej wyjaśniać, co Unia Europejska oznacza dla codziennego życia obywateli.

40. Podejmie wszelkie niezbędne kroki, by zadbać o to, że do koordynacji i wdrażania europejskich, krajowych i regionalnych strategii politycznych jak najlepiej wykorzystywane będą mechanizmy europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT) jako narzędzia zdecentralizowanej współpracy międzynarodowej, które pozwala także skuteczniej włączać różne grupy partnerów w proces zarządzania.

Bruksela, 9 października 2008 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Luc VAN DEN BRANDE